

MEVZUAT KRONIĞI

Mevzuat Kroniđi

CEZA HUKUKU

1) Avukatlık mesleđi ile ilgili suçlar

7 Nisan 1969 tarihli ve 13168 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış 1136 sayılı Avukatlık kanununda bir takım suçlar da yer almıştır.

a) Yetkisi olmayanların avukatlık yapması suçu

Levhada adı olmayan veya yasaklı bulunan avukatlar dava evrakı düzenledikleri, icra işlemlerini takip ettikleri ve avukatlara ait yetkileri kullandıkları, avukatlık unvanını taşıdıkları takdirde, kanunun 63. maddesine göre, para cezasına, tekerrürü halinde altı aydan bir yıla kadar hapis cezasına mahkûm edilirler. Avukatlık yetkisi olmayanlar bu yetkileri kullanırsa para cezasına ve üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına çarptırılırlar.

b) Aslı olmayan belgelerin örneđini onaylama suçu

Yeni avukatlık kanunu, 56ncı maddesile avukatların belgelerin örneğini onaylamalarına ve bunları kullanmalarına imkân vermiştir. Bu imkânı doğru olarak kullanmıyanlar için kanun ağır müeyyideler getirmiştir. Aslı olmayan vekaletname veya diğer kağıt ve belgelerin örneğini onaylıyan yahut aslına aykırı örnek veren avukat üç yıldan altı yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılmaktadır.

c) Görevi savsaklama ve kötüye kullanma suçu

Gerek avukatlık kanunu gerekse başka kanunlar tarafından kendilerine verilmiş yetkileri kötüye kullanmayı 62. madde atıf yolu ile Türk Ceza Kanununun 230 ve 240. maddelerine göre cezalandırmaktadır.

2) Tedbirler kanununun kaldırılması

30 Mayıs 1969 tarihli ve 13210 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış 1182 sayılı kanunla 5.3.62 tarihli ve 38 sayılı «Anayasa nizamını,

millî güvenlik ve huzuru bozan bazı fiiller hakkında Kanun» ortadan kaldırılmıştır.

3) Tütün ve Tütün Tekeli Kanunundaki suçlar

30 Mayıs 1969 tarihli ve 13210 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış 1177 sayılı «Tütün ve Tütün Tekeli kanunu» prensip olarak eski 1938 tarihli ve 3437 sayılı «Tütün ve Tütün İnhisarı» kanununu kaldırmıştır. Yeni kanunun 71—177. maddeleri «Ceza Hükümleri»ne ayrılmıştır. Özel kanunlarda eski 1701 ve 3437 sayılı kanunlara atıf yapılan durumlarda da bu kanunun hükümlerinin uygulanması öngörülmüştür.

CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU

4) İhbar mükellefiyeti

7 Nisan 1969 tarihli ve 13168 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 63. maddesinde avukatlık yetkisini kullanamayan kimselerin bu yetkiyi kullandıklarını öğrenen mahkemelerin, İcra İflâs Dairelerinin ve Baroların durumu Cumhuriyet Savcılığına bildirilmeleri gerektiği şeklinde hüküm vardır. Savcılık kovuşturma sonucunu Baro'ya bildirecektir.

5) İzin şartı

7 Nisan 1969 tarihli ve 13168 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 58. maddesinde avukatların görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında yapılacak soruşturma Adalet Bakanının vereceği izne bağlıdır. Bu izin verilince suçun işlendiği yer Cumhuriyet Savcısı soruşturma yapmağa başlayacaktır. Soruşturma bitince dosya Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilmekte ve orası kovuşturma yapılmasına mahal görmekte veya görmemektedir (m. 59).

6) Tekel İdaresinin ceza dâvası açtığı durumlar

30 Mayıs 1969 tarihli ve 13210 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış 1177 sayılı «Tütün ve Tütün Tekeli Kanunu» 71—177.nci mad-

delerinde düzenlediğı suçların bir çoğunda Tekel İdaresinin yazılı başvurması ile dava açılmasını kabul etmiştir. (m. 112/1). Bu suçlarda Tekel İdaresi yazılı olarak o yerin Sulh Ceza Mahkemesince dava açacaktır.

7) Cumhuriyet Başsavcılığı Bölümlerinin çalışma yönetmeliğı

19 Temmuz 1969 tarihli ve 13253 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış bu yönetmelik beş kısımdan meydana gelmektedir: Bölümler ve görevleri, bölümlerin çalışmaları, adli aravermede çalışma, kalemler ve yürürlük. Yönetmelik 45 sayılı kanununun 100. maddesi uyarınca hazırlanmış bulunmaktadır (m. 22). Bu yönetmelikte Cumhuriyet Başsavcılığı hakkında hükümler bulunmaktadır. Cumhuriyet Başsavcılığının bir merkez kuruluşu ile Yargıtay Ceza dairelerine mütenazır bölümlerden ibaret olduğu beyan edilmektedir. Yüksek savcılar kurulundan ayrı olarak, bir de Cumhuriyet Başsavcısının başkanlığı altında toplanan «C. İkinci Başsavcılar Kurulu» üzerinde durulmaktadır. Prensipte olarak bu kurulun bölümler hakkında kararlar verdiği görülmektedir (m. 3). Merkez kuruluş diye adlandırılan kuruluşun bu olduğu anlaşılmaktadır. Bu kurulca kararlaştırılan hususlar bölümlerce uygulanmaktadır. Yönetmelik bölüm başkanlarının ve bölümlerdeki Yargıtay Cumhuriyet savcılarının da görev ve yetkilerini göstermektedir.

8) Şahıs itibarile yetki

7 Nisan 1969 tarihli ve 13168 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış 1136 sayılı Avukatlık Kanununa göre, avukatların işlediğı suçlarda ağırceza gerektiren suçüstü hallerinde hazırlık soruşturması ve ilk soruşturma genel hükümlere göre yapılmaktadır (m. 61). Öteki suçlarda (m. 59) Bakanlığın verdiği izin üzerine yapılan soruşturma sonunda Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü kovuşturma yapılmasını gerekli görürse, dosya suçun işlendiğı yer ağırceza mahkemesine en yakın ağırceza mahkemesi savcılığına gönderilmektedir. Bu savcılık beş gün içinde iddianamesini düzenlemekte ve ağır ceza mahkemesine vermektedir. Bu demektir ki, bu çeşit suçlarda ilk soruşturma yapma mecburiyeti vardır ve yapan makam da sorgu hakimi değil, fakat ağırceza mahkemesidir. İddianamenin bir sureti sanık avukata tebliğ edilmektedir. Avukat, bu tebliğ üzerine bazı delillerin toplanmasını istemekte, kabûle şayan bir istemde bulu-

nabilmekte, gerekirse soruşturma başkan tarafından derinleştirilebilmektedir. Sonunda ağırceza mahkemesi son soruşturmanın açılmasına veya açılmasına yer olmadığına karar vermektedir. Son soruşturma suçun işlendiği yer ağırceza mahkemesinde yapılmaktadır.

9) Tanıklıktan çekinme

7 Nisan 1969 tarihli ve 13168 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış 1136 sayılı avukatlık kanununun 36. maddesi avukatların sır saklaması konusuna ayrılmıştır. Bu maddeye göre, avukatlar kendilerine tevdi edilen veya görevleri dolayısıyla öğrendikleri hususları saklamalıdır. İş sahibi razı olduğunda tanıklık edebilmektedirler; ama bu da kendi takdirlerine kalmıştır, isterlerse tanıklıktan çekinebilirler.

10) Aleyhine kanunyoluna gidilemiyen kararlar

30 Mayıs 1969 tarihli ve 13210 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış 1177 sayılı «Tütün ve Tütün Tekeli Kanunu»nun 112. maddesinin son fıkrasındaki hükme göre, Tekel İdaresince Sulh Ceza Mahkemelerinde açılmış davalar sonucu verilmiş olan para cezaları hakkındaki kararlar 20 lirayı aşmadığı veya 1918 sayılı kanunun 6829 sayılı kanunla değiştirilen 25. maddesinin birinci fıkrası gereği olduğu takdirde, kesindir.

Prof. Dr. Öztekin TOSUN